

Onderwerp

Ontwikkelen omgevingseffectscan omgevingsvisie

Datum raadsvergadering	25 maart 2025
Thema programmabegroting	Vernieuwing omgevingsbeleid
Portefeuillehouder	Paul Hofman
Zaaknummer	...

Samenvatting

Bij een omgevingsvisie is het wettelijk verplicht een MilieuEffectRapportage te maken. Wij stellen voor om in plaats van een echte MilieuEffectRapportage met bijbehorende lange procedure en hoge kosten, een OmgevingsEffectScan te maken. Dit is wel in de geest van wat de wetgever bedoelt, het in beeld brengen van de effecten van de keuzes voor Rheden.

Deze keus past qua kosten-baten het beste bij onze Rhedense situatie. Samen met de Foto van de Leefomgeving kunnen we in beeld krijgen en houden wat de gevolgen zijn van het realiseren van onze ambities.

Mocht uit de OmgevingsEffectScan blijken dat het nodig is alsnog op een of meerdere onderdelen een MilieuEffectRapport te maken, kunnen we dat in de toekomst plannen, dat kan dan ook door dat in bijvoorbeeld een programma onder de Omgevingswet onder te brengen.

Bij dit raadsvoorstel hoort de bijlage 'Onderzoeksagenda', waarin meer in detail wordt uitgelegd hoe we tot het voorliggende voorstel zijn gekomen.

Voorgesteld besluit

1. een OmgevingsEffectScan voor de omgevingsvisie te ontwikkelen.

Inleiding

Afgelopen maanden hebben we met uw raad uitgebreid gesproken over verschillende onderwerpen voor de omgevingsvisie en vooral ook het daarbij gewenste detailniveau. Wij hebben hieruit geconcludeerd dat uw raad de eerste omgevingsvisie voor Rheden vooral op hoofdlijnen noodzakelijk acht, waarbij centraal moet staan wat voor soort gemeente we in 2040 willen zijn.

Om in december een omgevingsvisie aan uw raad voor te kunnen leggen en het politieke debat wat daaraan vooraf gaat goed te kunnen voeren, willen we een OmgevingsEffectScan uitvoeren.

Daarin zien we globaal wat er beter wordt ten opzichte van de huidige situatie en waar de ambities negatieve effecten hebben.

Bij dit raadsvoorstel hoort de bijlage 'Onderzoeksagenda', waarin meer in detail wordt uitgelegd hoe we tot het voorliggende voorstel zijn gekomen.

OmgevingsEffectScan

In de Omgevingswet staat dat een milieueffectprocedure moet worden doorlopen bij verschillende instrumenten van de Omgevingswet. Hiervoor geldt dat als de omgevingsvisie, het programma onder de Omgevingswet en het Omgevingsplan kaders stellen voor activiteiten die MER-plichtig (een MER is het rapport met de milieueffecten) zijn of wanneer een passende beoordeling (effecten op N2000-gebied) moet worden gedaan, er een mer-plicht is.

Het maken van een MER is een hulpmiddel bij het afwegen van belangen bij de instrumenten van de beleidscyclus. De bedoeling van het MER is de milieu- en natuurgevolgen van een programma, plan of project in beeld te brengen voordat het betreffende besluit wordt genomen. Ondertussen is er een landelijke ontwikkeling dat het niet alleen milieu en natuur effecten

zouden moeten zijn die in beeld worden gebracht, maar alle effecten op de omgeving (een breed beeld van de effecten van de keuzes die worden beoogd). Het OmgevingsEffectRapport (OER) is daarvoor ontwikkeld onder andere door het bureau RHDHV, dat ons ondersteunt met het maken van de belangenafweging. Het OER is juridisch een goede vervanging van het MER, als de wettelijke procedure die daarbij hoort doorlopen wordt.

Een OmgevingsEffectScan (OES) past vooral bij een visie op hoofdlijnen, wanneer er nog niet erg gedetailleerde informatie aanwezig is. Het kan duidelijkheid geven over waar knelpunten zitten en wat mogelijke ongewenste effecten zijn, maar is, zonder de procedure, niet een juridisch geborgd instrument.

Om het hulpmiddel MER/OER goed en effectief in te zetten in onze Rhedense beleidscyclus, hebben wij de OmgevingsEffectScan, het plan-MER/OER en de project-MER gekoppeld aan de verschillende instrumenten.

We willen een effectieve maar ook efficiënte beleidscyclus maken waar we de beoogde ambities goed kunnen wegen op omgevingseffecten, tegelijk willen we alleen een mer-procedure (juridische procedure) doorlopen op het moment dat dit het meest passend is binnen de Rhedense instrumenten in de beleidscyclus.

De instrumenten uit de beleidscyclus hebben allemaal een ander detailniveau waaraan we ons voorstel willen koppelen: van hoog schaalniveau en weinig details in de omgevingsvisie naar precieze plekken op de kaart met een hoog detailniveau in vergunningverlening of omgevingsplan.

Beoogd effect

Een zo effectief en efficiënt mogelijke effectenafweging voor de instrumenten in de beleidscyclus gebaseerd op detailniveau.

Argumenten

1.1. *een OES sluit het beste aan bij een omgevingsvisie op hoofdlijnen.*

Dat instrument is minder uitgebreid dan een MER/OER en zit vast aan de wettelijke procedures en past daarom goed bij het voorgestelde karakter van de omgevingsvisie: hoofdlijnen voor de stip op de horizon.

1.2. *het is qua kosten-baten het meest effectief.*

We vinden het belangrijk zorgvuldig met belastinggeld om te gaan, dat moet efficiënt zijn en op de goede plekken ingezet worden.

Kanttekeningen en/of risico's

1.1. *er is nog niet duidelijk uit jurisprudentie gebleken hoe de keus voor een OES doorwerkt op de andere instrumenten uit de beleidscyclus.*

In de Omgevingswet staat dat plannen (waaronder omgevingsvisie) een MER moeten hebben als ze kaderstellend zijn of als er een passende beoordeling nodig is voor de ontwikkelingen die beoogd zijn. De omgevingsvisie staat niet open voor bezwaar en beroep, en is er geen risico voor de doorwerking van de omgevingsvisie. De juridische gevolgen zijn op dit moment nog niet goed in kaart te brengen. Het onderzoek naar de gedetailleerde milieueffecten wordt vooruitgeschoven naar de andere instrumenten en naar een later tijdstip.

De OES kan ook de risico's goed in beeld brengen op grond waarvan we alsnog kunnen besluiten een MER/OER uit te voeren, al dan niet gekoppeld aan een programma of het omgevingsplan.

Financiën

Het maken van een OmgevingsEffectScan kost ongeveer 30.000 euro. Dit past binnen de lopende begroting boekjaar 2025 voor het programma Omgevingswet, Grootboeknummer 670206 Omgevingswet.

Uitvoering

Het bureau RHDHV maakt de opdracht de 'Foto van de Leefomgeving'. Voor de OmgevingsEffectScan vragen we meerdere offertes.

Participatie en communicatie

In de processtap naar een koers voor de omgevingsvisie hebben we dorpsgesprekken gevoerd. En zijn we veelvuldig in gesprek gegaan met verschillende organisaties, verenigingen, stakeholders en samenwerkingspartners. In de stap van Koers naar een inhoudelijke afweging rond de onderwerpen over welke gemeente we willen zijn in 2040 gaan we opnieuw met deze doelgroepen in gesprek. We willen hen vragen wat ze voor ideeën hebben over de onderwerpen die we essentieel vinden voor de vraag wat voor gemeente we willen zijn in 2040. De ideeën daarover nemen we mee in de OmgevingsEffectScan, zodat uw raad straks een breed beeld heeft van hoe de samenleving van Rheden de ambities voor 2040 ziet.

Bijlagen

1. Onderzoeksagenda bij de omgevingsvisie

De Steeg, 11 februari 2025

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester

Bart Drewes,
gemeentesecretaris